

رام - بیستم شهریور

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

- ۱) تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
- ۲) محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.
- ۳) اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

بیستم شهریور

روز بیستم شهریور سال ۱۱۷۴ غارت سه روزه‌ی مردم تفلیس به دست سپاهیان آغا محمد خان قاجار پایان یافت. در جریان جنگ تفلیس سیزده هزار سرباز قاجاری و چهار هزار گرجی کشته شدند. تلفات گرجی‌ها به میدان جنگ مربوط می‌شد و آغا محمد خان پس از گشودن تفلیس به غارت شهر بسنده کرد و تنها کشتاری که در شهر رخ داد به اشراف و به ویژه کشیشانی مربوط می‌شد که مردم شهر را برای مقاومت در برابر شاه برانگیخته بودند. یعنی تلفاتی که در تفلیس به مردم وارد آمد بی‌شک بسیار از آنچه در کرمان رخ

داده بود فروپایه‌تر بود. شمار اسیرانی هم که آغا محمد خان از تفلیس گرفت به پنج هزار تن می‌رسید که یک سوم کل اسیرانی بود که قاجارها از سراسر قفقاز گرفتند. با این همه دستگاه و عظمت مسیحیان در تفلیس که از این ماجرا به شدت لطمه دیده بود به تدریج تا به امروز روایتی اغراق‌آمیز از فتح تفلیس را به دست داد که بر مبنای آن دهها

هزار تن از مردم شهر کشتار شده و دهها هزار تن دیگر به بردگی گرفته شده‌اند. در حالی که چنین چیزی بر مبنای منابع گرجی و ایرانی و رومی آن دوران بی‌شک نادرست است.

هشت سال بعد از این واقعه در ۱۱۸۲ پیشروی انگلستان در هند ابعادی تازه به خود گرفت. در نبرد دهلی که در جریان دومین جنگ انگلیس و ماراتا رخ داد، قوای انگلیسی بر ارتش هفده هزار نفره‌ی ماراتا پیروز شدند که سه برابرشان نفر داشت و زیر فرمان سرداری فرانسوی می‌جنگید.

در روز جمعه بیستم شهریور سال ۱۲۸۷ (۱۴ شعبان ۱۳۲۶ق) جنگ اول ماکو میان مشروطه‌خواهان تبریز و اردوی دولتی هوادار محمدعلی شاه درگرفت و در جریان آن سردار ارفع از ستار خان شکست خورد. درست یک سال بعد در ۱۲۸۸ سیدحسین تقی‌زاده فرمان‌والیگری عین‌الدوله بر آذربایجان را باطل کرد و به این ترتیب شورشیان تبریزی دست بالا را پیدا کرد.

در ۱۳۰۱ عهدنامه‌ی کارس در ایروان بین دولت ترکیه و دولتهای قفقاز بسته شد و مرز بین ترکیه و ارمنستان و گرجستان و آذربایجان را تعیین کرد. منطقه‌ی قفقاز در این مقطع زیر سلطه‌ی شورویها در آمده بود. دولتمردان ایرانی تا دو دهه‌ی بعد همچنان قرارداد کارس را نامعتبر می‌شمردند. در ۱۳۰۷ بانک ملی ایران که از ۱۷ شهریور شروع به کار کرده بود با حضور شاه و هیئت دولت رسماً افتتاح شد و مورد بازدید قرار گرفت. سرمایه اولیه‌ی بانک دو میلیون تومان بود که صدی چهل آن نقداً پرداخت شده بود و اداره‌اش به کارشناسان آلمانی سپرده شده بود که گروه بزرگ ۲۵ نفره‌ای بودند با ریاست دکتر لیندبلات و معاونت اتوفوگل. حساب شماره‌ی ۱ این بانک به اسم رضا شاه تشکیل شده بود.

در ۱۳۲۲ به مناسبت تسلیم ایتالیا از طرف ایران به سران سه کشور متفق تلگراف تبریک مخابره شد. یک سال بعد در ۱۳۲۳ زین العابدین رهنما مدیر روزنامه ایران به سمت وزیر مختار در حکومت جمهوری موقتی فرانسه تعیین گردید. در همین روز کمیسیونی از طرف دولت اتحاد جماهیر شوروی تحت ریاست

آقای کافتارادزه معاون کمیساریای امور خارجه شوروی وارد تهران شد. در ۱۳۲۴ وزارت امور خارجه طی دو یادداشت به سفارتخانه های شوروی و انگلستان و همچنین آمریکا تخلیه ایران را از قوای متفقین بر طبق مقررات پیمان سه جانبه تا شش ماه بعد از خاتمه جنگ ژاپن خواستار شد. در همین روز سید مهدی فرخ نماینده مجلس از طرف دولت به سمت استانداری آذربایجان انتخاب شد و سرتیپ عبدالعلی اعتماد مقدم به فرماندار نظامی تهران رسید. سال بعدش (۱۳۲۵) هم به دنبال دستگیری و توقیف فرمانده لشگر خوزستان و بازجویی از وی توسط مظفر فیروز سپهد احمدی وزیر جنگ و سرلشگر رزم آرا رئیس ستاد ارتش به عنوان اعتراض کناره گیری کردند.

در بیستم شهریور ۱۳۳۳ فرماندار نظامی تهران اعلامیه ای داد و از کشف شبکه‌ی افسران حزب توده

خبر داد که زمینه‌ی کودتایی بلشویکی را در ایران هموار می‌ساختند. در همان ضرب اول شناسایی این گروه، ۴۵ تن از ایشان دستگیر شدند. شش سال بعد در ۱۳۳۹ قانون دریافت جریمه‌ی پولی بابت جرایم رانندگی تصویب شد و مبلغ جریمه پنجاه، صد یا دویست ریال تعیین شد. در ۱۳۹۴ هم فرو افتادن یک جرثقیل در مسجدالحرام در موسم حج به مرگ ۱۱۱ تن و زخمی شدن ۳۹۴ تن انجامید. (تصویر روبرو)

بیستم شهریور در تاریخ جهان هم بسیار پرماجرا بوده است. در ۶۷۶ هجری خورشیدی سپاهی پنج هزار نفره از اسکات‌ها به رهبری ویلیام والاس (تصویر روبرو) و اندرو موری در نبرد پل استرلینگ بر قوای ۹ هزار نفری انگلیسی غلبه کردند و پنج هزار تن از ایشان را کشتار کردند. در ۹۲۰ سرخپوستان به رهبری میچی مالونکو به شهر سانتیاگو در شیلی حمله بردند و آنجا را به کلی از بین بردند و مهاجران سپیدپوستش را کشتار کردند.

۱۰۷۶/۶۲۰: در نبرد زنتا دو ارتش بزرگ پنجاه هزار نفره‌ی عثمانی و

امپراتوری مقدس روم با هم روبرو شدند. پس از جنگی خونین شاهزاده اوژن ساووی که رهبری قوای اتریشی و مجاری را بر عهده داشت بر عثمانی‌ها پیروز شد و نزدیک به ده هزار تن از ایشان را همراه با سردارشان الماس محمد پاشا کشتار کرد. این بزرگترین شکست نظامی عثمانی‌ها تا این تاریخ بود (تصویر زیر).

در ۱۰۸۷ طی جنگهای بزرگ شمالی، کارل دوازدهم

سوئد در نزدیکی اسمولنسک از پیشروی به سوی مسکو باز ایستاد و این تصمیمش به بازسازی قدرت روسها و غلبه‌ی نهایی‌شان بر وی انجامید و باعث شد سوئد به قدرتی جهانی تبدیل نشود. (تصویر روبرو)

در ۱۲۷۶ منلیک دوم شاه اتیوپی پس از ماهها درگیری

موفق شد گاکی شروکو آخرین شاه دولت باستانی کافا (واقع در حبشه‌ی امروز) را دستگیر کند. او را بسته با زنجیری نقره‌ای

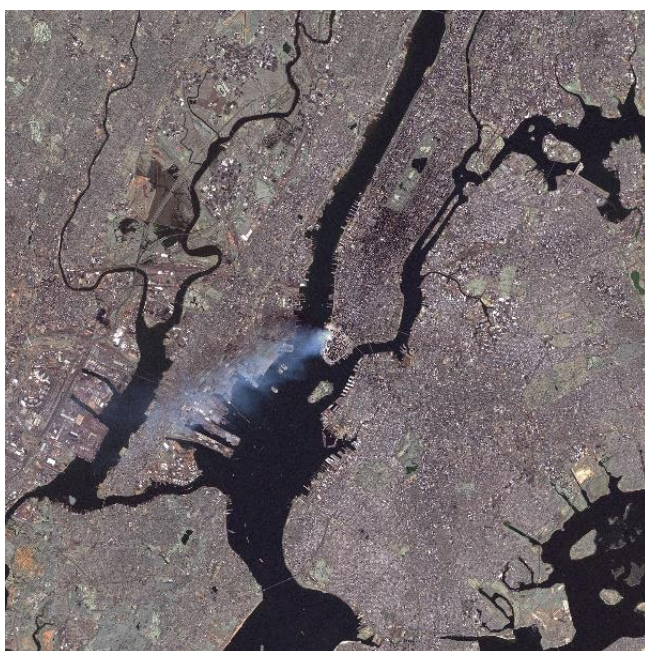
به آدیس آبابا بردند و زندانی کردند و کمی بعد با مسمومیت کشتند. در ۱۲۹۸ آمریکا به هندوراس حمله کرد، در ۱۳۰۰ اولین موشاو (اردوگاه مهاجران یهودی) در ناهال فلسطین تاسیس شد و در ۱۳۱۸ کانادا به آلمان اعلان جنگ داد و این نخستین اعلان جنگ این کشور پس از مستقل شدنش از انگلستان بود. در ۱۳۲۳ هم نیروی هوایی انگلستان شهر دارمشتات را با بمبهای آتش‌زا بمباران کرد و ۱۱۵۰۰ نفر از اهالی شهر را کشت.

بمباران دارمشتات

مهاجران یهودی دی ناهال

در ۱۳۴۴ ارتش هند در جریان جنگ با پاکستان تا نزدیکی لاهور پیشروی کرد و شهر بورکی را گرفت، در ۱۳۵۲ آگوستو پینوشه در شیلی کودتا کرد و قدرت را به دست گرفت و سالوادور آلنده را کشت. در ۱۳۸۰ به دنبال یک عملیات تروریستی پیچیده دو هواپیما به برجهای تجارت جهانی و یکی دیگر به ساختمان پنتاگون برخورد کردند و روی هم رفته سه هزار نفر را کشتند. در ۱۳۸۶ هم ارتش روسیه بمبی به وزن هفت تن را آزمایش کرد و آن را پدرِ همه‌ی بمبها نامید. این بمب نیرومندترین ابزار تخریبی

بالا: انفجار بمب روسی «پدر بمبها»

روبرو: منظره‌ی ماهواره‌ای از برجهای دوقلو پس از فروپاشی

بیستم شهریور در ضمن با نهادها و سازمانها و به خصوص فرقه‌ها و کانونهای قدرت پیوندی دارد. در ۶۰۵ آیین گرداندن اشیای متبرک و دعا و نماز بر آن و تقدیس مردم از صومعه‌ها و کلیساها خارج شد و کم کم به مراسمی عمومی در قلمرو کاتولیک تبدیل شد، در ۱۱۶۸ الکساندر همیلتون اولین وزیر خزانه‌داری آمریکا شد، و در ۱۲۰۵ سرهنگ ویلیام مورگان که پیشتر فراماسون بود، در نیویورک اعلام کرد که قصد دارد رازهای فراماسون‌ها را در کتابی منتشر و افشا کند. پس از این به خاطر ماجرا او را به خاطر مسائل مالی با

پرونده‌سازی بازداشت کردند و کمی بعد به کلی ناپدید شد و تقریباً قطعی بود که به دست رفیقان سابقش روبرو و کشته شده است. این ماجرا جنبشی در مخالفت با فراماسون‌ها پدید آورد و حزبی در برابر حزب دموکرات شکل گرفت که قدرت را در دست داشت و رهبرش اندرو جکسون فراماسون بود. با این همه مرگ او بی‌پاسخ نماند و در چهارمین سالگرد ناپدید شدنش (در ۱۲۰۹) کنوانسیون ضدماسون‌ها که اولین گردهمایی حزبی آمریکا بود برگزار شد. در ۱۲۴۴ هم انجمن مخفی آلفا-تاو-اومگا در موسسه‌ی نظامی ویرجینیا به دست چهار دانشجو تاسیس شد که قصد داشتند به این وسیله دشمنی میان جنوبی‌ها و شمالی‌ها را در آمریکا به آشتی تبدیل کنند. این انجمن امروز ۲۵۰ هزار عضو دارد.

گاکِ شِروکو

ویلیام مورگان

دیوید ریکاردو

نیکیتا خروشچف

زادگان نامدار این روز عبارتند از یوکنوم چین دوم شاه مایا (۶۰۰ میلادی)، اوهنری نویسنده‌ی آمریکایی (۱۲۴۱ هجری خورشیدی)، تئودور آدورنو (۱۲۸۲)، فریدون مشیری (۱۳۰۵)، و بشار اسد (۱۳۴۴). از میان رفتگان بیستم شهریور هم این نامها جالب توجه‌اند: دیوید ریکاردو اقتصاددان لیبرال انگلیسی (۱۲۰۲)، اسماعیل گاسپیرالی نظریه‌پرداز هویت تاتارها و ترکها (۱۲۹۳)، محمدعلی جناح (۱۳۲۷)، نیکیتا خروشچف (۱۳۵۰)، یواخیم فست روزنامه‌نگار و مورخ آلمانی (۱۳۸۵)، مارشال برمن فیلسوف و جامعه‌شناس آمریکایی و عبدالمحمد آیتی از ایدئولوگ‌های جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۲).